

CAROLINE CEDERQUIST

Jag andas,
alltså finns jag

ALBERT BONNIERS FÖRLAG

Citat:

- s. 5: Ebba Lindqvist, »Önskan«, *Fiskläge* 1939,
med tillstånd av Sällskapet Ebba Lindqvists vänner
www.ebbalindqvist.com
- s. 130: Evert Taube, »Brevet från Lillan»,
Visor 1936, *Himlajord* 1938
- s. 239: Astrid Lindgren, »Du käre lille snickerbo»,
Nya hyss av Emil i Lönneberga 1972

www.albertbonniersforlag.se

ISBN 978-91-0-017838-3
Copyright © Caroline Cederquist, 2019
Omslag: Eva Lindeberg
Foto: Privat
Tryck: ScandBook, EU 2019

Och detta är min enda önskan i kväll:
Jag vill bara luta mig emot mörkret ett tag,
känna havet stryka in över min kind,
eller strävt hårt berg röra vid min hud.
Och låta allting annat strös för vinden,
mitt liv för vinden,
och sitta lutad länge emot mörkrets rygg.

Ebba Lindqvist, *Fiskläge*

Han ligger och ruttnar. Persiennerna är nerdragna, ett vattenglas med sugrör i står bredvid hans säng. Han ska dö, han vet om det, jag vet om det. Hela rummet luktar död, ingen har bytt kläder på honom de senaste dagarna. T-shirten han har på sig är sliten med små hål i på framsidan. Baksidan av tröjan finns inte längre, den är bortklippt, det är enklast så. På ytan är allt som vanligt. På ytan ligger han bara och vilar, så som han har gjort mestadels de senaste nitton åren. Ena mungipan hänger slappt, saliv rinner ner på hakan. Som vanligt. Skillnaden är att det nu inte finns någon mening med att ge honom en ren, hel tröja. Tröjan som han bär ska inte dras över huvudet, tröjan som sitter på har bara ett framstycke, för min pappa har bara några timmar kvar att leva. Han ligger där för att han ska dö.

*

Nu

MEDDELANDET VAR VÄNTAT och kom ändå så plötsligt. Så många gånger som jag har låtit honom dö i mitt sinne, långt innan han blev sjuk hoppades jag på samtalet som skulle ge mig frid.

Jag har lämnat Emma på förskolan, och den här dagen är precis som alla andra dagar. Jag har skyndat mot tunnelbanetåget, mot jobbet, och jag har trängt in mig bland alla andra resenärer, sittplatserna är upptagna, jag står vid dörrarna och så fort tåget börjar röra sig och lämnar stationen tar jag som vanligt upp mobilen för att titta på det senast uppdaterade på Facebook. Och där. Ett meddelande. Från min syster. Min syster som jag inte känner och som nästan aldrig använder Facebook. Min puls höjs, jag känner hjärtat slå hårt. Jag sväljer, sväljer igen, försöker få bort oron som växer inom mig och jag läser orden från henne.

Ring mig, Caroline, jag har inte ditt nummer. Ring mig.

Inget mer. Bara de orden. Det kan bara finnas en sak hon har att säga mig.

Handen skakar, jag tar tag i telefonen med båda händerna för att inte tappa den, allting tystnar omkring mig, jag står inträngd på ett tåg som far fram i rusningstid, och fastän texten är så kort, så vet jag att det outtalade är ord som jag har väntat på att få höra. För vi har inte hörts på flera år, min syster och jag. Att Lena nu skriver till mig, med en kort uppmaning om att jag ska ringa, talar sitt tydliga språk.

Svetten rinner, min hand är blöt, min mun torr. Det susar i öronen, jag hoppas att jag ska kunna höra hennes ord. Jag funderar på vad jag ska säga, om jag ska säga mitt namn när hon svarar. Signalerna går fram, men svara då. Det är fullt med

folk, jag borde stiga av, men jag vill ha samtalet avklarat fort och utan smärta. Jag har ju lovat mig själv att inte reagera, inte känna, han förtjänar det inte. Jag har ingenting att hålla mig i där i tunnelbanevagnen, jag gungar med i folkmassan. Det var inte här jag skulle vara när jag fick det där samtalet som jag har spelat upp i mitt inre så många gånger. Inte i en vagn med en massa okända människor.

Inte nu. Inte här.

– Det är på riktigt den här gången. Han har bara veckor kvar, kanske en månad. Läkarna kan inte riktigt säga, säger Lena.

Dörrarna öppnas och stängs framför mig, människor går av och nya stiger på och i ett hörn vid dörrarna sätter jag mig på huk, mina ögon stirrar på ben och fötter för att hålla kvar lugnet, men när min blick möter det färglösa golvet på tåget strömmar gråten ur mig och jag kan inte hejda den. Snor och tårar blandas, jag vill inte känna, inte reagera på det hon har att säga. Tänderna fastnar under läppen när jag biter i den i ett försök att stoppa känslorna från att flöda ut. Lena känns nära fastän hon befinner sig i Helsingborg och jag är i Stockholm.

– Jag kommer inte att besöka honom mer, och du behöver inte åka ner, Caroline. Jag ville bara att du skulle veta.

Hennes röst låter trött, och jag förstår att hon vill lägga på, hon vill inte höra min sorg. För hon vill inte ha sin egen. Jag tittar upp mot fönstren, jag ser himlen och vårsolen och jag ser pappa. Han skymtar förbi så där oklar i sin siluett som han alltid varit. Tiden tar tag i mig och kastar mig överbord. Jag är i nuet, i allt som varit och i allt som väntar. Allt blandas. Jag är fyraåringen i min pappas famn. Jag är tioåringen som säger adjö, jag är femtonåringen som är den vuxne när pappa är sjuk och jag är tjugofemåringen som vill visa upp vem jag har blivit. Jag är här och jag är i framtiden där jag ser på fotografier på mannen som kunde ha varit min pappa. Han som kunde ha varit. Men aldrig var där.

– Jag kanske åker ner, säger jag.

Lena suckar.

– Du gör som du vill.

Vi var systrar och nu är vi främlingar. Vi delar en döende pappa, men vi kan inte dela sorgen, vi kan inte nå varandra, det finns ingenting mer att säga efter år av tystnad, år med så knapp kontakt. Vi lägger på. Tårarna fortsätter att rinna, och kanske folk tittar på mig där de står i sina tunna jackor och med sina telefoner i händerna, eller så är de för upptagna av att vara i sina egna små bubblor. Kanske de undrar. Kanske de är nyfikna. Jag tittar upp och möter en kvinnas blick. Hon ser bekymrad ut. Jag vill skrika, men skriket fastnar i min strupe. Vad skulle det tjäna till? Det finns ändå ingen som kan hjälpa mig, ingen här på tåget som skulle sträcka ut en hand och lägga den tröstande på min rygg. Jag vrider bort blicken och yrseln tar tag i mig när jag reser mig upp, benen orkar knappt hålla mig uppe och jag uppfattar att det är dags för mig att gå av, det är här jag jobbar och jag tar mig fram på vägen som jag har gått så många gånger förr. Men det är tungt att gå, känslan i benen har försvunnit, och inom mig blir jag arg över min reaktion. Jag skulle ju inte sörja. Jag har varit förberedd i evigheter, jag har spelat upp scenen när han dör i mitt inre om och om igen. Jag har längtat efter den här stunden, när han äntligen ska somna in och jag ska få frid. I scenen som jag hade föreställt mig den skulle jag få ett oväntat samtal om att pappa dött, och jag skulle gråta av lättnad. Jag skulle äntligen vara fri.

Så trodde jag att det skulle bli. Och här går jag nu. Med en massa förbannade tårar som envisas med att rinna nerför mina kinder. Jag tar mig till tidningen, jag går in på redaktionen och stannar vid kaffeautomaten och jag försöker andas. Men det känns som om jag inte kan få luft, jag kan inte tänka. Jag kommer inte kunna jobba. Jag är den som alltid ska vara den duktiga, men nu kan jag inte skjuta undan mitt privatliv och låta det vänta. Den duktiga flickan i mig är i stunden besegrad, jag måste ut, bort från människor, bort från alla undrande

blickar från mina kollegor. De ser i mitt ansikte att jag inte är okej och jag kan inte förklara varför, eftersom jag själv inte förstår hur jag kan gråta när han nu antligen ska dö. Inte heller min nära vän, Kristin, förstår.

- Du känner ju honom inte, säger Kristin försiktigt i telefonen när jag ringer från tunnelbanan.

Tåget rusar, utanför sveper träd och hus förbi, jag är på väg hem igen. Jag håller med henne, men jag blir ändå arg över påståendet.

- Det är just det som gör ont. Att jag inte känner honom. Att han är min pappa och att jag inte vet vem han är.

- Jag menar, du har ju knappt träffat honom?

- Nej. Jag vet. Men nu vill jag inte att han dör innan jag hunnit säga allt jag vill ha sagt och fått svar på mina frågor.

Jag känner mig cynisk, jag pratar om döden, om pappa som någonting utanför mig själv och jag hör hur jag snäser mot min vän, när allt jag egentligen vill är att Kristin ska komma och hålla om mig och säga att allt blir bra. Ilskan är inte riktad mot Kristin, utan mot honom. Ärren han lämnade i min själ och i min kropp, de finns där än, även om de med åren har bleknat. Jag har tagit mig bort från kaoset, jag har gått i terapi i många år, jag har skapat ett gott liv åt mig själv med en underbar dotter, med fantastiska vänner och med ett jobb som journalist. Och jag har lagt det gamla och mörka bakom mig, jag har tvättat bort mitt förflutna så gott det går, men plötsligt är det här igen.

- Jag finns här om du vill prata, säger Kristin.

Vi lägger på. Jag håller kvar telefonen i min hand, överväger att ringa någon annan. Jag önskar så att jag hade någon vid min sida nu, få lägga mitt huvud mot en axel, en arm runt min midja, en smekning över kinden. Jag vill inte vara ensam i detta nu, jag orkar inte vara stark, men samtidigt har jag Emma. Hon behöver mig.

På bryggan utanför min lägenhet speglas solen i vattnet. Jag låter fötterna dingla över vattnet. Ett år har gått sedan flykten, från villa till lägenhet. När jag tog steget, tog det enorma klivet från trygghet till ensamhet, var jag livrädd. Blackeberg kändes främmande och så långt ifrån den jag ville vara, herregud, jag var ju någon med villa, man och barn och bil och trädgård och ett bra jobb som journalist och jag hade så svårt att lämna mannen och huset fastän jag visste att det var det enda rätta när kärleken inte längre fanns kvar. Tvåan som jag fick genom bostadskön kändes så trång när jag var och tittade på den, jag trodde då att jag aldrig skulle kunna trivas här, det kändes som om jag skulle kvävas när jag gick omkring i den. Kristin var med mig när jag tittade på den, hon uppmuntrade mig, menade att jag nog skulle trivas. Och jag tackade ja till slut eftersom lägenheten var det bästa alternativet.

Den var ju nära villan som jag lämnade och där Emmas pappa bodde kvar. Och den hade utsikt mot vattnet. Det var det som avgjorde.

Det är vid vatten jag kan andas, det är där jag hämtar kraft, det är till olika stränder och havskanter som jag vänt mig alla gånger då allt varit tungt och svart. Jag har ställt mig på klippor och skrikit, jag har satt mig ner och låtit mig omfamnas av vågornas lugn och känt mig hemma. För jag är rotlös, det finns ingen plats som är min, jag har aldrig haft något svar på frågan var jag kommer ifrån eller var jag är uppvuxen för det finns så många platser där jag börjat rota mig, men sedan har vi flyttat igen och aldrig har jag hunnit stanna så länge att platsen blivit en del av mig. Men jag har alltid haft havet nära och när jag blev vuxen började jag säga att mitt hem är vid havet. Och även om Mälaren inte är öppet hav är det nära nog.

Jag reser mig upp, ett beslut har vuxit fram.

Jag måste hinna till honom. Till honom som aldrig varit ett

hem för mig. Honom som jag inte känner och aldrig har känt. Trots att jag åkt och träffat honom några gånger även som vuxen så har han alltid varit en skugga och ett monster, han fanns där stor och hotfull när jag var liten och det är den pappan som finns kvar inom mig. Det är de hemskaste minnena som har bitit sig fast, det måste finnas så mycket mer i min hjärna, men som jag inte minns. Många gånger har jag försökt mana fram det förgångna, jag borde ju ha fler minnen från alla de helger jag tillbringade hos pappa när jag var sex, sju, åtta, nio år, men det är bara fragment som dyker upp. Händelser som ristat sig fast. Pappa med knutna nävar, mamma som blundar. I övrigt är det bara tomt från de där åren, vilket har skrämt mig och samtidigt lugnat mig, hjärnan har skyddat mig och har rensat bort allt som den inte vill att jag ska minnas.

Lena sa att han har några veckor kvar, möjligtvis någon månad. Jag vill dit. Jag vill veta varför han valde spriten i stället för mig, och nu när jag själv har barn förstår jag inte hur han kunde välja bort allt det fina. Tankarna på hur mina föräldrar behandlat mig gör ont. Smärtan som griper tag i mig är densamma som funnits där hela livet, men som de senaste tio åren legat stilla, värken över att jag har fått klara mig själv större delen av mitt liv, över att jag aldrig haft en pappa eller en mamma.

Jag måste visa honom att jag klarat mig, att jag mår bra. Jag måste få visa honom vem jag är. Det enda riktiga är att åka dit. Kanske finns det fortfarande en möjlighet att få förklaringar, få veta varför han blev som han blev. Ja. Det är nu han måste ge mig svaren, han vet det, jag vet det. För han ska dö. Det här är sista gången som vi får möjlighet att prata. Och jag tänker inte låta honom dö utan att jag fått veta varför han gjorde mig så illa.

*

Emma skrattar när jag hämtar henne på förskolan, jag försöker vara som vanligt mot henne, hon är för liten för att förstå men jag håller kvar henne i min famn lite längre än vanligt innan jag sätter henne i bilen.

– Emma, vi ska hem och packa, för i morgon ska vi åka och hälsa på din morfar. Han är sjuk.

Jag talar med lätt röst och blir själv förvånad över att jag lyckas dölja klumpen i halsen. Hon sitter i sin bakvända barnstol i framsätet, jag tar hennes hand i min.

– Min morfar. Är han mycket sjuk?

Hon har aldrig träffat honom, hon är snart tre år och har inte ens sett en bild av honom och på något vis känns det plötsligt så viktigt att de ska få mötas.

– Ja, Emma. Han är mycket sjuk. Och vi flyger ner dit. Vi ska göra en resa du och jag.

Hon lyser upp.

– Ska jag flyga?

– Ja, vännen. Vi ska flyga.

Hennes lycka över att få flyga får mig att le, jag ser hennes förväntan. Men klumpen i min hals sitter kvar.

Emma skrattar när planet dunsar ner i marken på Sturup. Jag ler mot henne, hennes hand är i min när vi stiger av planet och hennes hand värmer min. Vi hämtar bagaget, Emmas väska är liten och lätt. Jag bär desto tyngre.

Emma är glad i hyrbilen, vi ler och busar, och jag lyckas släppa fram ett skratt som är äkta. Hon får mig alltid att se ljuset, att pappa ska dö känns överkligt. Emma strålar och jag ser hennes runda kinder, hennes mjuka, blonda hår och söta fräknar. Mitt barn. Min älskade unge. Som jag vill ge all trygghet och kärlek, hon ska få den barndom jag aldrig fick.

Jag pekar ut genom bilens fönster när vi närmar oss Ystad, berättar och förklarar.

– Här bodde jag som liten. I den här staden.

Emma ser ut genom fönstret. Hon är tyst. Jag vet inte om hon tittar på det jag ser, eller om hennes tankar är någon annanstans.

Jag kör förbi det första huset som vi bodde i här i Ystad, vår första lägenhet, där jag, mamma och till en början min bror, Mattias, bodde innan han flyttade. Huset ser så litet ut, jag minns det som mycket högre. Jag tittar upp på fasaden, ett grått hus byggt på sjuttioalet med fyrkantiga fönster. Vi bodde på tredje våningen i en trea, min katt, Mozart, brukade gå balansgång på balkongräcket som var spetsigt till formen och han ramlade ner flera gånger. Varje gång hittade vi honom i buskarna som fanns direkt nedanför, och vi var alltid glada över att han hade hamnat just i buskarna eftersom det i övrigt bara var asfalt på vår bakgård. Någon gång blödde han ur nosen.

Jag kör förbi min gamla skola som bara rymde tre klasser, där fröken var sträng och blev irriterad på min gråt och kastade ut mig ur klassrummet när jag blev för jobbig, och jag svänger in på den lilla vägen som jag gick från skolan varje dag medan elever retades och skrattade bakom min rygg hela vägen hem till den lilla lägenheten dit vi sedan flyttade. Där mamma sov på bäddsoffan i vardagsrummet och jag i sovrummet med ärvda möbler från mina mycket äldre syskon. Vi bodde på bottenvåningen, jag ser fönstren till de rum som var våra. Jag minns pojken på cykel som brukade komma förbi utanför mitt sovrumsfönster på kvällarna och prata med mig, vi sa inte mycket, han cyklade runt och jag satt i fönstret och dinglade med benen, i tystnaden var vi vänner. Det var i den lägenheten som min mamma frös in rester från middagen i gamla mjölkpaket, även om det bara var några potatisar som blivit över så var de värda att spara, de kunde vi ju äta längre fram.

Hotellet som jag har bokat åt Emma och mig ligger centralt, jag svänger in på parkeringen. Tröttheten överraskar mig, jag är matt i benen när jag bär in en sömnig Emma på vårt rum.

Vi äter smörgåsar vi har köpt och sitter på dubbelsängen. Det är vi två, vi två som är en familj. Utanför oss finns en släkt på distans, flera av mina syskon bor här i Skåne, men de är ändå långt borta. Min familj sitter mittemot mig på sängen, min Emma, jag behöver inte mer än så. Inte i kväll. I morgon har jag bett om hjälp och en av mina systrar, Sofie, har sagt att hon ska komma från Malmö för att hjälpa mig med Emma. Jag vill träffa pappa själv första gången, för jag vet inte hur jag kommer att reagera.

– I morgon ska jag träffa min pappa. Och under tiden får du träffa din moster Sofie och din kusin. Okej?

– Mmm, säger Emma, och hoppar i sängen så högt hon kan.

Hon hoppar och jag vill hoppa med henne, jag vill känna att det här är en liten semester, vill bara få studsa, få uppleva suget i magen när kroppen är i luften innan den landar på madrassen igen. Jag tar henne i min famn, hon tror att vi busar, men jag håller om henne länge. Skymningsljus kommer in genom ett fönster som vetter mot bakgården. Ljuset som söker sig in glöder.

När Emma har somnat står jag länge inne i badrummet. Golvet är kallt, allt är vitt, gammalt och skevt. Jag ser på min egen spegelbild. Vi är rätt lika, jag och Emma. Och jag är rätt lik min pappa. Jag har hans näsa. Hans blonda hår, hans mun, hans ansiktsform. Jag är hans dotter. När jag var liten önskade jag att jag skulle se ut som min mamma, jag blev ledsen varje gång som mamma påpekade för mig att jag inte hade ärvt hennes utseende. Hon som hade höga kindknotor, och brunt hår. Hon som var vackrast i hela världen, medan jag var den fula, tyckte jag. Jag hade i stället fått pappas näsa, den Söderbergiska näsan, som pappa brukade säga när vi någon gång sågs. Han sa det alltid på sin breda skånska, med ett flin och med saliv droppande ur mungipan, med fingret på sin näsa och sedan pekandes mot min. Den Söderbergiska näsan. Jag hatade min näsa som tonåring, men nu har jag accepterat

den. Jag är Caroline. Med en stor näsa, och en kraftig kropp, kraftig i jämförelse med min mamma som är liten och smal. Som barn hade jag mörkrött hår som med åren bleknade och blev blont. Som pappas hår. Men jag är inte pappa, jag är inte lik honom till sättet trots att vi delar färgerna i våra utseenden.

Jag kryper ner tätt intill Emma. Andas. Håller om henne, sniffar med min Söderbergska näsa i hennes hår. Inga tårar får ta sig fram ur den trånga tunneln som är min hals.

Inte än. Inte nu.

Nästa morgon lämnar jag Emma på en lekplats, min syster Sofie är där och hennes vuxna dotter kramar Emma och tar med henne till sina barn vid rutschkanan. Jag ser hur de börjar leka. Jag kisar, känner solens värme och lusten att springa med barnen är så stark. Sofie frågar, som jag visste att hon skulle göra.

- Varför ska du träffa honom? Han har ju aldrig gjort något för dig. Jag hoppas att han lider ordentligt nu där han ligger.

Jag ler mot barnen, jag har alltid fått bättre kontakt med barn än med vuxna.

- Det är ändå min pappa. Oavsett vad han har gjort.

- Vad har han varit för en pappa för dig? Men visst. Träffa honom du.

Jag säger ingenting, jag är sladdis och Sofie är tolv år äldre än mig och har redan hunnit bli mormor. Hon betydde mycket för mig när jag var tonåring, men nu står vi långt ifrån varandra.

Jag kastar pussar till Emma, hon tar emot dem och jag tar med mig hennes skratt när jag vänder mig om och går över kullerstenarna för att ta mig till sjukhuset. Gatorna är bekanta för mig, men jag hinner inte stanna upp och se mig omkring. Jag har bråttom, jag vet inte om han fortfarande lever, och nu när jag är här måste jag träffa honom innan han dör. Jag måste få se honom. Oavsett hur det kommer att kännas.

Jag går snabbt, jag blir andfådd, och inne på sjukhuset går jag vilse. Jag irrar runt, och efter att ha frågat och frågat utan att ha hittat fram till pappas rum känner jag hur paniken väller upp inom mig. Hur svårt ska det vara att visa mig till rätt rum så att jag hinner träffa min pappa innan han dör? Efter att ytterligare en gång ha frågat en sköterska så hamnar jag till slut i en korridor där jag ser en dörr som står öppen. Jag vet att det är där han är. Det måste vara där.

Jag hör ingenting annat än suset i mina öron. Vatten. Jag borde dricka vatten, jag tittar efter en toalett, men stegen för mig bestämt framåt och jag går in i rummet. Där står en säng, där ligger en man, och där finns en stol och ett fönster och det är allt. Inga lyckoönskande krya-på-dig-kort. Inga blommor. Ingen närstående vakar vid hans säng. Han har tre barn. Tre döttrar. Jag är den enda som vill hälsa på honom.

– Men hej, Caroline, eller hur?

Jag vänder mig om och ser en kvinna sitta på en stol på andra sidan av rummet. Kerstin. Jag känner igen henne. Hon har jobbat som personlig assistent hos pappa i många år och vi har träffats förr.

– Hur är det med honom? frågar jag.

– Det är inte bra, men det vet du väl redan.

Hon talar lågt, som om hon inte vill att pappa ska höra. Jag kastar en snabb blick mot sängen, han blundar, vad spelar det för roll om den här gamla gubben hör att han ska dö. Lite sanning skadar verkligen inte i det här läget. Jag tittar bort, vill plötsligt inte möta honom som jag har tagit mig hit för att träffa.

– Har läkarna sagt något om hur långt han har kvar, frågar jag medvetet högt.

– Nej, de kan inte säga något. Jag låter er vara nu, säger Kerstin och går ut.

Egentligen vill jag slita tag i hennes hand och tvinga henne att vara där med mig så att jag ska slippa vara ensam med

honom. Jag ryser när jag ser på honom, vill inte gå närmre, men mina fötter rör sig. Han ser gammal ut. Det är första gången som jag ser att åldern har kommit åt gubben Söderberg. Han har alltid haft ett slätt, runt ansikte med pigga ögon som speglar allt han känner.

Men nu. Nu är håret glest och vitt på sjuttiofyraåringen, han luktar illa, han har mat i mungipan och bortkliade bitar av torkad hud ligger i klumpar i ansiktet. Ingen har brytt sig om att torka honom ren. Hans mun är halvöppen.

Jag äcklas. I halsen samlas smak av frukosten som jag nyss ätit, maten vill komma upp och jag andas genom munnen för att känna så lite som möjligt av lukten i rummet.

Jag vet inte vad jag gör här. Vad finns det att säga? Att göra? Egentligen? Vad hade jag hoppats på? Att han i sängen skulle vara vaken och se på mig med kärleksfulla ögon, stryka min kind och säga förlåt för allt som varit? Jag vill gå därifrån.

– Pappa, det är jag. Det är Caroline.

Ögonen rör sig bakom de slutna ögonlocken, men jag vet inte om han är vaken eller om han sover.

Jag finner min röst, tar i lite mer.

– Hur är det med dig?

Jag tittar mig omkring, generad ifall någon har hört mig.

Han öppnar inte ögonen. Jag rör försiktigt vid hans hand. Men han reagerar inte. Han är fullproppad med smärtstillande, kanske är det därför som han inte vaknar.

Jag går ut i korridoren, där är luften lättare att andas och jag söker med blicken efter någon att prata med. Jag fångar en sjuksköterska och ber att få tala med ansvarig läkare.

Jag ställer mig igen vid pappas sida. Jag väntar. Jag lyssnar efter pappas andetag, och tittar med jämna mellanrum mot dörröppningen. Till slut kommer en läkare in i rummet. Jag frågar hur lång tid pappa har kvar.

– Det går inte att säga. Hans blodkärl är förträngda, och vi trodde först att vi kunde amputera det ben som drabbats.

Läkaren visar. Förklarar. Framför pappa som ligger i sängen.

Ska en läkare förklara hur patienten ska dö inför sin patient? Det känns så ovärdigt, det är en sak att jag vill tala om det framför pappa, men en läkare ska vara professionell. Han förklarar att pappa röntgats och att det då visade sig att hans blodkärl var tilltäppta alldeles för långt upp i benet. Det var för sent för en amputation. Hans kärl fortsätter nu att täppas till och snart kommer det inte längre blod till hans hjärta.

– Hur lång tid har han kvar? frågar jag igen.

Jag vill veta. Vad jag har att räkna med.

– Det går inte att säga. Det kan handla om veckor. Eller en månad. Men han ska få åka hem och få sjukvård där. Vad vi förstått är det vad han vill.

Fan. Kan han inte bara dö nu, så det är över? Måste det ta tid. Kan han inte bara dö nu när jag står här, och väntar. Nu när jag ändå är här. Jag hade velat veta hur lång tid pappa har kvar. I stället får jag veta att han ligger och ruttnar. Han ruttnar inifrån och ut. Jag står över mannen, han som brukade stå över oss alla. Nu ligger han så liten i sjukhussängen. Hans bleka hy sjunker in i allt det vita, det vita örngottet, de vita väggarna. Han syns knappt längre. Tystnaden känns tryckande, så jag pratar.

– Släpp taget, pappa. Se så. Vila och släpp taget om livet.

Han reagerar inte, ögonen fortsätter vara slutna, han andas och jag tycker att han borde ju bara vilja dö. Han har ingenting som håller honom kvar i det här livet.

Kerstin är tillbaka. Hon berättar att han ska få åka hem senare i dag. En ilska bubblar inom mig, att hon orkar engagera sig, att hon bryr sig om gubben. Och just för att han ska få åka hem förstär jag att han inte kommer att dö i dag. Som jag hade hoppats på.

– Är det inte bättre att han är på sjukhus?

– Läkarna kan inte göra något mer. De kan inte hjälpa honom. Och då vill Nils komma hem den sista tid han har

kvar. Vi assistenter kan ta hand om honom. Så får han somna in hemma.

Mina tankar är bittra, ta hand om gubben ni, gör det. Hon vet att vi barn inte står honom nära. Så, ja. Ta hand om honom, ni, tänker jag igen och skyndar mig att säga hejdå. Jag ger Kerstin en kram trots att jag bara vill rusa ut från rummet. Jag mår illa, och det känns som om jag ska kräkas.

Och jag skyndar mig ut, bort från pappa och sjukhuset och förruttnelsen och hans lukt och allt det vita och ut till vårsolen.

Jag försöker andas, men sjukhuset är för nära, jag vill ta mig bort därifrån så jag börjar springa. Jag springer förbi det lilla torget och statyn som jag älskade som liten, en staty vars famn jag kunde klättra upp i och sätta mig i knät på, bli omfamnad av. Jag önskar jag kunde sitta där nu, få vila, men jag stannar inte, jag fortsätter och inte förrän jag är långt ifrån sjukhuset kan jag äntligen andas igen.

1

GRÄSET FAR FÖRBI MITT ANSIKTE och marken är ojämn. Jag ligger i en skrinda, mina syskon drar mig fram och tillbaka i Slottsskogen i Göteborg, jag vill bara ligga här och höra ljuden från hjulen som dras över gräset, höra mina syskons skratt och småbråk, och fåglarna. Vara i värmen.

Vi bor inte som andra familjer i Hammarkullen, vi är för många och får inte plats i en enda lägenhet utan har två stycken bredvid varandra. I den ena lägenheten bor vi yngre barn med mamma och pappa och i den andra bor mina äldre syskon. Ute i Slottsskogen dit mamma och pappa tar oss ibland finns det plats, det gör det också på gården, bland de stora höga husen, där jag tycker om att leka på asfalten, och om mina äldre syskon inte är där finns det alltid vuxna som ser om mig, som när jag ramlar med cykeln. Någon annans mamma tar mig i sin famn och sätter plåster på såret.

Hemma är det ingen som ser mitt plåstrade knä, mamma är arg, pappa luktar illa och pratar så där konstigt som han gör ibland, det är en bredare dialekt än hans vanliga skånska. När han luktar backar vi barn, mina äldre syskon går in i deras lägenhet, jag som är minst håller mig nära mamma. Hon gör sig till bredvid honom. Hon får en röst som hon annars inte brukar ha, den är extra snäll och len och jag tycker inte om den där rösten, den är inte på riktigt och den skrämmer snarare än lugnar mig.

På kvällen låter jag mamma ta del av allt det som jag inte riktigt kan sätta ord på, över det outtalade som sker när pappa luktar, det som gör att vårt hem förändras och får andra nyanser samtidigt som alla möbler som går i gult och brunt

och orange är som vanligt. Alla människor blir annorlunda och är ändå desamma.

- Din pappa kan vara lite bråkig ibland. Men jag har aldrig älskat någon så som jag älskar din pappa, säger mamma.

Hon stryker mig över huvudet, jag ligger i sängen, hon sitter på min sängkant.

- Det var därför vi skaffade dig. Du är den som förenar oss alla, säger hon som så många gånger förr.

Pappa kom från Malmö och hade studerat juridik, mamma från ett fiskeläge i Bohuslän och så möttes de i Göteborg. Pappas barn, Annelie och Lena, bor hos oss för deras mamma dricker för mycket, berättar mamma. Hon hade också varit gift innan och fått tre barn, Sofie, Håkan och Mattias. Så möttes de. Min mamma och min pappa. Och de fick mig. Jag som skulle hålla samman familjen.

- Du är vår sladdis. Den gemensamma länken. Oj, den kärleken mellan oss, han är så romantisk, din pappa, och vi älskar varandra otroligt mycket, jag trodde aldrig jag kunde få uppleva sådan kärlek.

Hon reser sig, hämtar en borste och jag sätter mig upp.

- Det var ju när du kom som allt började gå utför. Han tycker att jag ägnar mig för mycket åt dig. Han är svartsjuk av sig, din pappa, och det har han alltid varit.

Borsten åker ner längs mitt hår, hårda tag. På samma plats, handen förflyttar sig inte över mitt huvud, det börjar göra ont, men jag vågar inte säga någonting, mamma pratar på. Om henne och pappa, kärleken, och svartsjukan, jag slutar lyssna. Hennes första ord etsar sig fast, jag är fem år och smakar på orden om att det var när jag kom som allt gick fel. Jag vill inte känna borsten riva mot min hårbotten mer.

- Du är så fin i ditt långa hår.

Jag vrider mig loss ur borstningen, ger henne en kram och hon brukar ta sig snabbt ur mina kramar, men om jag säger något snällt brukar hon stanna lite längre.

– Du är världens finaste mamma.

Hon skiner upp, ger mig en puss. Skrattar till.

– Du är den snällaste av mina barn. Du får inte säga det till någon, men det är du. Sov nu, gumman.

Hon går ut till pappa, de har glada röster. Jag kan höra dem ta fram glas, en flaska öppnas, rök från deras cigaretter smiter in genom sovrumsdörren, och jag blir lugn och somnar till deras småprat.

Jag sitter i det smala, avlånga köket på en knölig, randig matta, den har bruna och orange ränder. Orange skåpsluckor täcker väggarna på båda sidor om mig och jag ser benen på mina föräldrar.

– Allt blir bra där, Britt. Tro mig. Bara vi flyttar ner.

De står i köket precis där trasmattan alltid blir hoptrasslad när jag leker på den, och den är trasslig nu. Jag hör hur pappa pratar om att en flytt ska lösa allt. Bara han får komma hem, bara de flyttar ner till Skåne, då ska allt bli bra. Då ska flaskorna som täcker diskbänken bli färre, vi ska bo större, vi kan till och med bygga ett hus. Mamma fräser, hon pratar om Hitler och varför pappa är tvungen att tjata om Hitler när han är på jobbet, han ställer ju bara till det för sig själv och för mamma och folk tittar så konstigt på dem.

Pappa har berättat för mig att Hitler hade varit en ledare i Tyskland, och även om han krigat och mördat en massa människor hade han kommit långt med sina planer att skapa en stormakt.

Jag sätter mig under bordet för att stänga ute och gömma mig för mammas arga röst och pappas sludrande röst. De skrämmer mig, det är något i deras röster som jag inte tycker om, som får mig att vilja bli osynlig.

– Hitler var den störste man som någonsin har funnits. Så klart man ser upp till honom. Han var intelligent, han lyckades ju erövra alla dessa länder.

– Men måste du prata om det på jobbet?

De tystnar. Pappa öppnar en öl, han tittar på mig där jag sitter under bordet.

– Eller hur, min tös? Det ska du komma ihåg att Hitler var en riktig man, säger pappa och ler.

Jag nickar. Mamma tar flera bloss på sin cigarett. Så suckar hon.

– Ja, bara vi flyttar blir allt bra, säger mamma, hon ler mot mig och lyfter upp mig från golvet.

Pappa pussar mig på huvudet och går ut från köket.

Över mammas axel tittar jag ut genom fönstret, jag vill ner till gården, till mina vänner. En flytt vart? Hur långt?

– Är mina kompisar där?

– Nej, gumman, men vi kommer säkert åka tillbaka hit och hälsa på våra vänner ibland och då får du träffa dina kompisar också. I Kivik blir vi som en riktig familj. Vi ska skaffa ett stort hus så att ni barn får plats och kommer närmre varandra. Det blir bra ska du se. Du vet, pappa dricker lite för mycket ibland. Men det blir bättre när vi kommer till Kivik. Han kommer att bli gladare där. Så, nu hittar vi på något roligt, ska vi inte göra det, du och jag? Ska vi gå ut lite till lekparken?

Jag nickar, mamma släpper ner mig. Att hitta på något med mamma är det bästa jag vet, när det bara är hon och jag. Men inte ens när vi går ut kan jag sluta känna mig orolig över att flytta. Jag känner ju inte till annat än de höga husen och asfalten utanför och Slottsskogen och stränderna och mormor och morfar i Bohuslän och Grundsund.

Mamma och pappa ändrar sig inte, vi ska flytta till Skåne. Där ska allt bli bra och vi ska bygga det stora huset i Kivik som ska rymma alla barnen. Mamma får mig att längta dit, hon pratar om huset, trädgården, sandstränderna och skogarna som jag ska få uppleva. Det låter som om vi ska flytta till ett paradis.

Pappa håller mig i handen, han har bestämt att jag ska få följa med och titta på huset som byggs åt oss i Kivik. Det står gubbar med hjälmar och snickarbyxor runt oss, och vi står i det som ska bli vår hall. En trappa håller på att byggas framför våra fötter. Jag är rädd för hålet som gapar framför oss ner mot undervåningen, men där, med min hand i pappas stora hand, känner jag mig trygg. Om jag skulle falla skulle han ta emot mig. För han är ju min pappa.

– Snart är det klart, säger pappa, och vänder sig till gubbarna med hjälmarna och pratar om saker som jag inte förstår.

Sedan vänder han sig till mig och förklarar att alla vi barn ska få varsitt rum. Han är stolt över huset och hans stolthet blir min. Pappa trycker med fingret på min näsa. Han ler. Jag skrattar.

– Du har verkligen den Söderbergiska näsan, säger pappa.

Jag känner mig viktig och speciell och vi lämnar den gula tegelvillan där fönstren ser så små ut och från utsidan går det inte att se att insidan är så stor. Det går knappt att se in alls genom de små fönstren som vetter mot äppelträden.

Vi lämnar Hammarkullen när sommaren närmar sig sitt slut, vi packar ner sakerna i våra två lägenheter. Pappa har fått jobb som fastighetschef i Tomelilla kommun och mamma som sekreterare för kommunen i Ystad.

Huset blir som pappa har lovat och vi barn får varsitt sovrum. Jag får helt nya möbler till mitt rum, förut hade jag bara haft ärvda saker efter mina syskon. Huset är som ett palats och står på en gata där alla husen är relativt nybyggda, och mittemot ligger äppelodlingarna.

Vi skaffar en katt, som vi först tror är en kille och ger den namnet Pysen. Sedan när vi förstår att det visst är en tjej skrattar vi allihop och gör om namnet till Pysan i stället. Pysan verkar nöjd oavsett, hon är helsvart och går nyfiket omkring i huset. Det gör vi barn också, jag springer i trapporna, det är

så stort och det är så många rum överallt. Jag springer ner i källaren där tv-rummet är, upp igen till köket och finrummet och till mitt sovrum och Lenas och mammas och pappas. Och ytterligare en trappa upp, högst där uppe, sover Annelie, Sofie, Håkan och Mattias. När jag springer in i deras rum kör de ut mig och jag skrattar och retas och springer in igen och de blir mer och mer irriterade och jag känner mig lätt, inte över allt spring, utan att vi har detta slott som nu är vårt och vi är alla tillsammans.

Vi är också tillsammans vid havet, jag är fascinerad över att havet och stränderna plötsligt finns så nära, måsarna trängs med oss barn på stranden, där de medhavda mackorna alltid knastrar lite när vi äter dem, eftersom hur vi än försöker att undvika det så kommer det ändå alltid lite sand på dem. Vi är vana vid klipporna och holmarna på Västkusten, hos mormor och morfar. Nu är det sand i stället för klippor och till och med glassen och godiset, som går att köpa i den lilla kiosken vid stranden, smakar alltid ett uns av sand.

Vi tillbringar gärna dagarna ute, vid havet eller i trädgården, jag kan ligga i min skrinna och bli omkringdragen av mina syskon och känna markens ojämnheter under min kropp. Vi skrattar och leker och jag njuter av att bli ompysslad av mina många syskon. Inomhus däremot börjar luften kännas trång och kvav.

Mamma sitter bakom mig i trädgården och försöker reda ut mitt långa röda hår, det ska upp i tofsar. Alla är där, och alla har klätt sig som mamma har bestämt, vi barn bär randiga gula, bruna och orange tröjor och gula byxor. Mamma vill att vi ska se ut som en riktig familj, mammas tre barn, Sofie, Håkan och Mattias och pappas två, Lena och Annelie – och så jag, den förenande länken. Ingen av oss har något val, vi vet att om inte mamma får igenom sin vilja blir hon sur. Så vi står där, i våra randiga tröjor. Någon tar bilden, och den

enda som skrattar på den är mamma. Hon vill att vi ska se ut som en perfekt familj, men det är som om mina äldre syskon är trötta på att vi alla ska vara likadant klädda och de kan inte le för bildens skull.

Efteråt pussar mamma mig på huvudet. Hon drar ut tofsarna och tar fram borsten och fixar till mitt hår, hon säger ofta att det är viktigt hur vi flickor ser ut och hur vi betar oss.

– Du har så fint hår, Caroline. Alldeles kastanjerött, vi har inte samma färger, men samma kvalitet. Den har du fått från mig förstås, jag har alltid fått höra att jag har fint hår även om mitt är mörkbrunt.

Jag blir glad över orden, sträcker på mig.

– Mmm, du är den vackraste mamman i hela världen.

– Ja, de brukar beundra mig på jobbet, de säger att jag alltid ser så ung ut, att jag inte ser en dag äldre ut än tjugofem trots att jag fyller fyrtio nästa år.

Mamma skrattar, jag nickar och jag slår mina armar runt hennes hals, mamma stryker mig över ryggen, men sedan reser hon sig, tar fram en cigarett och letar med blicken efter pappa. Jag sväljer besvikelsen över att hon går och jag springer efter mina syskon som gått till stranden. Pappas närhet får hon aldrig nog av, och jag önskar så att hon ibland ska välja mina kramar.

På stranden ritar jag och Sofie i sanden. Annelie sitter längre bort och pratar med några killar, Lena hänger bredvid henne och vill vara med. Men Annelie låtsas inte om henne, det är tydligt att hon vill vara ensam med dem. Lena springer till mig och tar min hand.

– Kom, vi badar!

Jag skrattar, känner den varma sanden under mina fötter, ser det öppna havet framför mig och jag längtar genast dit. Men så fort vi doppar tårna i vattnet backar vi, det är iskallt. Jag skvätter vatten på Lena och Sofie och de på mig, jag spring-

er längs stranden och försöker undvika det kalla vattnet så att vågorna inte ska nudda mig.

Det hörs höga röster när vi kommer tillbaka, och det knyter sig i min mage, men jag kan inte låta bli att gå in i huset. Jag vill veta och samtidigt inte veta vad som händer och redan i hallen ser jag pappa och mamma i vardagsrummet. De ser stora ut framför de små fönstren. Pappa tornar upp sig. Jag vill gå ut igen, men jag kan inte slita mig från det som sker. Jag smyger in vardagsrummet och pressar mig in mellan fåtöljen och väggen, de ser mig inte.

– Du är inte riktigt klok, vet du det, Nils? Du är helt sjuk i huvudet. Så som du betar dig är inte normalt. Du får fan ta och sluta dricka nu, hör du det? Du är så svartsjuk och orolig bara för att jag är en snygg kvinna. Du kan inte hantera det, va, att du har fått en så här vacker kvinna som andra män vänder sig om och tittar på?

Mammas röst. Pappa mumlar något. Hon knuffar honom i bröstet, han står kvar, stirrar på henne och jag ser hur hans ögon förändras och blir arga, mamma pratar på och jag gör mig så liten som möjligt så att de inte ska upptäcka mig.

Pappa höjer handen och slaget träffar mamma där det vill träffa och slaget känns inne i min mage och kanske skriker jag till för mamma vänder blicken mot mig, hennes ansikte är fullt av tårar.

– Gå härifrån, ropar hon. Gå, Caroline!

Hon får ett slag till på kinden.

– Nej, Nils. Sluta nu. Sluta!

Pappa vänder sig om och går, han ser inte mig, mamma är bortvänd och snyftar och jag tar mig till trappan. Jag skakar, jag är så rädd, rädd för pappa och hans stora kropp och händer. Jag kryper upp några trappsteg och sätter händerna för öronen och böjer huvudet mot knäna. Det är tomt överallt, ingen annan verkar vara inne i huset. Mina syskon måste ha känt av

vad som var på gång att hända och flytt ut. Jag vill att de ska komma och hämta mig, säga att allt är bra och att det bara var på låtsas som pappa slog mamma. Jag försöker att sitta helt stilla, utan att ge något ljud ifrån mig, för jag vill inte att pappa ska se mig, då kanske han blir arg på mig också. Det onda sitter kvar i magen. Och ingen kommer för att trösta.

Dagen efter säger mamma att det är stressen efter flytten som gör pappa vresig, bara vi kommer i ordning ska allt bli bra. Mina syskon och jag tittar på varandra, jag förstår mina syskons blickar, de tror henne inte, de är skeptiska eftersom pappa inte verkar bli lugnare eller må bättre. Snarare tvärtom. Men eftersom mamma ler blir jag lugn, hon måste ju veta, annars hade vi ju inte byggt det här stora huset. Jag väljer att inte tro på mina syskon utan kryper närmre mamma och hon skrattar och lägger armen om mig.

Pappa vinkar till mig, han är min fina och trygga pappa igen, den där med busiga ögon, som ger mig pussar på huvudet och kramas lagom hårt, som drar mig i näsan och som lyfter upp mig som om jag är en fjäder. Min snälla pappa som kan stanna kvar i kramarna på ett sätt som mamma aldrig gör.

Han öppnar sin famn och jag rusar in i den.

*

Lena håller i pakethållaren, Annelie i styret och jag sitter på sadeln, fötterna når knappt ner till marken. Vi är precis utanför vårt hus.

– Trampa, Caroline, trampa!

Lena och Annelie ropar, Lena knuffar på cykeln, Annelie släpper styret, jag trampar, de skrattar.

– Du gör det, du cyklar, du kan cykla, hojtar Lena.

Jag rullar förbi de andra husen bredvid vårt, på andra sidan gatan breder äppelträden ut sig, det doftar jord och äpplen och jag rullar framåt.